

Fitxes de projectes en curs

Xarxa de Comunalitats urbanes
Juliol 2023

què és? + orígens

Un projecte impulsat pels GATS i les Comunalitats Urbanes, amb el suport de la Generalitat de Catalunya i el Departament d'Empresa i Treball, té com a objectiu crear una xarxa de comunitats necessàries per a la manca del procés de compra i elaboració dels aliments, aconseguir atarar costos, reduir la petjada ecològica, generar una comunitat implicada i resilient, i assegurar-nos un àpat diari amb productes de proximitat, saludables i sostenibles a un preu just, tant pels productors com pel grup de consum. Les participants paguen una quota mensual, i venen a fer el seu àpat diari amb el seu super o carmanyola.

governança

El projecte va dirigit a totes les persones que hi vulguin participar, tenint en compte que pel bon funcionament del projecte, actualment per assolir 120 participants, tot i que en el futur aquest nombre pot ser ampliable. El projecte està en fase de proves i de moment la governança l'exerceix el cercle format per les entitats impulsores, que aporten els mitjans de producció i la força de treball. Per això, el projecte està format per la comunitat de Cuina de

COMUNALITATS
URBANES

economia
social

Generalitat de Catalunya
Departament d'Empresa
i Treball

El 12 de juliol del 2023 es va celebrar la 3a Trobada de la Xarxa de les Comunalitats urbanes a La Florida, l'Hospitalet de Llobregat. Un espai per l'intercanvi i l'aprofundiment entre projectes en curs de les Comunalitats, després d'haver ja creuat l'equador del programa bianual. Per més informació sobre el programa, consulta comunalitats.cat/programa

Les comunalitats van escollir un projecte en curs a compartir segons la seva innovació, la seva forta replicabilitat o bé per ser interessant en matèria d'escalabilitat.

Consulta tot seguit els vint-i-dos projecte en curs que cada Comunalitat va presentar.

BANC DE RECURSOS MANCOMUNATS DE CIUTAT VELLA La Traginera, Comunalitat de Ciutat Vella	4
CASAL D'ENTITATS DE SANT SALVADOR Fòrum dels barris, Comunalitat de Tarragona	5
CENTRE D'ABASTIMENT AGROECOLÒGIC La Transformadora de Collserola, Comunalitat de Sant Cugat del Vallès	6
CIRCUIT D'ART SANT FELIU Comunalitat de Sant Feliu de Llobregat	7
COL·LECTIU CREADORES 2N PIS Comunalitat de Valls	8
COMUCLETA: TALLER COMUNITARI DE REPARACIÓ DE BICIS Som de Salt, Comunalitat de Salt	9

COORDINADORA D'AGENTS CULTURALS	10
ProperESS, Comunalitat dels barris de Sant Andreu (Barcelona)	
CUINA DE BARRI	11
Comunalitat Benviure El Prat	
DINAMITZACIÓ XARXA COMERÇ I PERSONES AUTÒNOMES DEL POBLE-SEC	12
Comunalitat de Poble-sec (Barcelona)	
ELEMENTS QUE DETERMINEN LA NOSTRA PERTINENÇA A LA COMUNITAT I EL PAPER QUE HI TENEN ELS DOLS	13
Comunalitat del Güell (Girona)	
FESTIVAL D'ARTS EN VIU L'ENRE9	14
La Descomunal, Comunalitat de Lleida	
HISTÒRIES PER LA MEMÒRIA D'UN BARRI FUTUR	15
Barri Futur, Comunalitat de Terrassa	
ITINERARIS: ADEQUACIÓ I SENYALITZACIÓ DELS CAMINS DE CALAFELL	16
Comunalitat de Calafell	
L'ECONOMAT DEL BARRI	17
Populus Labora, Comunalitat de Ripollet	
SERVEI INFORMACIÓ, ASSESSORAMENT I ACOMPANYAMENT SOBRE EL DRET A L'HABITATGE	18
Comunalitat de Badalona Sud	
VICOOP ENERGIA	19
Comunalitat de Vic	
XARXA COMUNAL D'OCUPACIÓ	20
Comunalitat de Sants (Barcelona)	
XARXA D'HORTS SOCIALS I COMUNITARIS	21
Comunalitat de Manresa	
XARXA DE LLOGATERES	22
Comunalitat de Reus sud	
XARXA DE SUPORT VEÏNAL. LABORATORI DE CUINA	23
La Florida s'aveïna (Comunalitat de La Florida, l'Hospitalet de Llobregat)	
XARXA OBERTA DE 9 BARRIS	24
Comunalitat de Nou Barris (Barcelona)	
XARXA TRANS EBRE	25
Era d'Amposta	

BANC DE RECURSOS MANCOMUNATS DE CIUTAT VELLA

Espais comuns i participació | Ciutat Vella (BCN)

recursosmancomunats.org/

què és? + orígens

Una iniciativa publicocomunitària, impulsada conjuntament pel Districte de Ciutat Vella, Barcelona Activa, Pla de Barris Raval Sud – Gòtic Sud i Impulsem SCCL, que té un triple objectiu: promoure l'ús compartit de materials per part del teixit comunitari del territori, a partir de la captació, la cessió lliure i el préstec; crear oportunitats d'inserció ocupacional per a joves a partir de les potencialitats del territori i evitar el malbaratament de recursos a partir del reciclatge i la reutilització. És una aposta per posar en pràctica noves formes d'ús i de propietat dels recursos, així com per promoure la cooperació, la mancomunació i el reaprofitament. El Banc de recursos Mancomunats és un espai obert a totes les entitats i col·lectius de Ciutat Vella, on tothom pot compartir i utilitzar els seus recursos, fomentant així el treball en xarxa i l'ús

eficient i sostenible dels recursos. El Banc de Recursos Mancomunats de Ciutat Vella es mou doncs sota els valors de la intercooperació, l'economia col·laborativa, la cessió lliure, l'ocupació de qualitat, l'economia circular de proximitat i la corresponsabilització dels agents del territori sobre recursos i oportunitats d'aquest.

governança

El projecte va dirigit a tot el gruix d'entitats i col·lectius organitzats de Ciutat Vella que poden fer ús dels recursos en règim de cessió lliure. També totes les entitats (públiques i privades) de la Ciutat poden contractar els serveis de

muntatge i desmuntatge d'esdeveniments i segons la disponibilitat s'hi dona resposta, prioritant sempre les demandes territorials i per a esdeveniments comunitaris.

singularitats

- 1 Projecte Públic-Comunitari amb una taula de treball interinstitucional estable
- 2 Cessió lliure i gratuïta de materials per a entitats i col·lectius del districte per a activitats públiques i comunitàries
- 3 Escolta activa per a demandes i propostes de millora per part de col·lectius i entitats que formen part de la comunitat del BRMCV.

enxarxament + sostenibilitat

El projecte neix a finals del 2017, de la necessitat de les entitats del territori per poder disposar de carpes per als esdeveniments de comunitaris com Sant Jordi o la Festa Major. Gràcies a l'experiència prèvia d'entitats agrupades per al foment de la inserció sociolaboral de joves en el Projecte Itaka es va poder construir la part de formació i acompanyament per la inserció sociolaboral de joves en el muntatge i desmuntatge d'infraestructures efímeres. Impulsem ha acabat liderant la part comunitària del projecte fent-lo possible, entre altres coses, amb la cessió d'espai per al magatzem i la bici-cargo elèctrica i la contractació dels joves.

Les entitats del Districte que fan ús del BRMCV poden derivar-hi joves per a la formació i contractació, així com cedir materials per a la mancomunació o la xarxa de reciclatge. El BRMCV afavoreix a l'apoderament del territori, oferint recursos i infraestructures als col·lectius locals per a la realització d'actes i activitats per a la seva autogestió i desenvolupament. Afavoreix que puguin passar coses sense la necessitat de dependre de l'administració. Alhora, la contractació de joves del territori permet generar un circuit de proximitat i de territori al voltant de tot el que hi passa.

replicabilitat + escalabilitat

Un Banc de Recursos Mancomunats és quelcom que d'una manera o altra ja existeix en tots els territoris, des de sempre les entitats i col·lectius comparteixen recursos i infraestructures per al desenvolupament de la seva activitat. La creació d'un Banc de Recursos Mancomunats o d'un projecte similar es tracta de fer un pas més en aquestes relacions de col·laboració i suport mutu, centralitzar-les i poder-les escalar. Per tant, les condicions de partida necessàries no són més que l'existència prèvia de certes relacions de col·laboració i intercooperació (o la voluntat que existeixin) i alguns recursos o materials que serveix d'activador, preferiblement carpes, cadires i taules que són el que més es fa

servir en esdeveniments comunitaris i el seu moviment genera unió i pot permetre observar la possibilitat d'oferir el servei de transport i muntatge. La col·laboració amb l'Ajuntament és una condició favorable però no necessària per a la seva constitució, l'oportunitat de poder contractar els serveis de muntatge i desmuntatge d'infraestructures permet sostenir la infraestructura del projecte i escalar-lo. Alguns projectes de Barcelona amb característiques similars ens hem agrupat per treballar un model conjunt i facilitar la replicabilitat dels projectes en d'altres pobles i ciutats.

CASAL D'ENTITATS DE SANT SALVADOR

economia circular | Barri de Sant Salvador (Tarragona)

@bibliocosstgn

què és? + orígens

El projecte sorgeix de la necessitat de mancomunar i gestionar de forma conjunta el casal d'entitats del barri de Sant Salvador, que funcionava com a magatzem de les entitats que hi estaven ubicades però sense un treball conjunt i autoorganitzat. Així, des de la Comunalitat, s'ha fet una tasca d'acompanyament per la reorganització de la gestió de l'espai del Casal d'Entitats, per adequar-lo a les necessitats de les 7 entitats que l'ocupen, en la filosofia del bé comú i espai compartit. També s'acompanya en la negociació amb l'Ajuntament, en virtut a la nova ordenança de locals de la ciutat, que posa a

licitació pública la seu del Casal. La licitació premia la presentació conjunta de les 7 entitats. Es consensua la negociació interna de l'ocupació, i l'externa amb l'administració. Es constitueix una nova entitat, l'associació Casal d'Entitats de Sant Salvador, per a la gestió conjunta de l'espai, seguint l'esperit associatiu de les entitats que el conformen. Aquesta associació també permetrà aconseguir formular projectes per millorar l'espai i obrir-lo a la ciutadania.

governança

El projecte es gestiona mitjançant una assemblea on totes les entitats que conformen el casal tenen veu i vot, les decisions es prenen prioritant el consens. Una estratègia per donar vida a l'espai i poder tenir obert amb una persona treballadora, ha sigut ubicar a l'espai del casal una biblioteca de les coses. Aquesta iniciativa ha permès obrir l'espai dos dies a la setmana perquè la gent s'hi pugui apropar. La Biblioteca de les Coses és un projecte que promou el reaprofitament dels recursos, la cultura de la reutilització i la transformació ecosocial. Interessa que això passi en un barri com Sant

Salvador, per potenciar aquests valors en un entorn vulnerable. La biblioteca es realitza amb la gestió de l'Associació Ariadna, dins el Casal d'Entitats de Sant Salvador. Aquest projecte es contempla com una aportació per a totes les entitats que s'allotgen al local, a partir del qual permetrà que el Casal estigui atès i obert alguns dies a la setmana i tingui el suport de les altres entitats que cohabiten el local. La Biblioteca de les Coses comporta un programa d'activitats amb l'objectiu d'incidir en els hàbits ecològics del veïnat, com els mercadets d'intercanvis, les exposicions, xerrades i tallers.

singularitats

1 Projecte assembleari i mancomunació de serveis i espais

2 Visió transició ecosocial

3 Apertura com un servei al barri i a la ciutat

enxarxament + sostenibilitat

El projecte s'enxarxa amb les entitats del barri, oferint l'oportunitat de compartir el bé comú a través d'una associació i l'assemblea que la regeix. Connecta amb la resta de la ciutat oferint serveis públics, com la biblioteca de les coses, referents a la ciutat.

replicabilitat + escalabilitat

Pel que fa a la gestió democràtica del Casal d'entitats és replicable per a tots els espais habitats per entitats que no estan organitzades de forma assembleària. Des de la Comunalitat hem promogut que la utilització de l'espai no sigui privativa, sinó que tots els locals son de totes les entitats i la distribució és per la tipologia d'usos: tallers, espais de formació, activitats, magatzem, obrador, etc. El que

promou l'entesa i la intercooperació. També volem fomentar que a altres espais es faci aquesta transformació posant el casal d'entitats com a exemple, visibilitant que la unió de les diverses entitats ha permès la contractació de personal tècnic i acollir un projecte com la biblioteca de les coses, que a més de transmetre valors, dona sentit a la programació del Casal.

CENTRAL D'ABASTIMENT AGROECOLÒGIC

sobirania alimentària | Sant Cugat del Vallès

què és? + orígens

Des de la pagesia s'ha denunciat el model agrícola global que es pretén imposar, beneficiant a les grans corporacions que s'encarreguen de fer distribució a les grans empreses de transformació. Per contra, aquest model, acaba precaritzant a la petita pagesia i moltes terres acaben convertint-se en conreus d'agroexportació, on es prioritza la capacitat competitiva en comptes de la producció d'aliments agroecològics i de km0. Els valors que han de marcar les dinàmiques i models per subministrar aliments des del camp a la població no han de ser econòmics, sinó aquells circuits que apropen els aliments des de la mateixa producció al consum i que fan partícips a les productores i productors i uneixen les seves preocupacions i necessitats amb la població consumidora. Per aquest motiu, des de La Transformadora de Collserola s'ha apostat per la creació d'una central d'abastiment de producte agroecològic, tractant d'aconseguir fórmules de comercialització més curtes, que són les més respectuoses amb

l'ecosistema, permeten afinar els preus dels productes sense explotar als i les productores i amb preus justos per a la població consumidora. Les entitats activadores de la Comunalitat han sigut les impulsores inicials de l'estudi per engegar una Central de Compres a Sant Cugat, tot i que ara, aquest projecte forma part d'una xarxa d'entitats i agrupacions molt més gran. Durant aquestes primeres setmanes de juliol, el Tomàquet Mandó arribarà a la seu de La Transformadora de Collserola provinent de diverses finques agrícoles de la serra. Així, s'iniciarà aquest projecte apostant per la promoció d'iniciatives agroecològiques de la zona, optant per la comercialització conjunta i una distribució sostenible i social, ja que seran persones amb diversitat funcional qui s'encarregaran de la distribució, fent que el Tomàquet Mandó arribi a restaurants, comerços, equipaments i a la ciutadania de diversos municipis de Collserola.

governança

Actualment, es compra en establiments desvinculats de la producció, exemplificant que la comercialització i la producció es troben separats amb conseqüències negatives com la pèrdua de qualitat d'aliments, desconeixement per part de les persones consumidores i la possibilitat que la producció a petita escala i de proximitat pugui desaparèixer. Per aquest motiu, aquest projecte neix amb l'objectiu d'apostar per l'agricultura ecològica del territori i per aquella població que reivindica un consum conscient i de proximitat, aconseguint aliances entre els camps i les ciutats i creant canals alternatius de comercialització. Aquests circuits de proximitat no són únicament una forma de comprar i vendre productes, sinó que pretén ser un

model transformador que avanci amb els valors de la construcció de sobirania alimentària, per això, està obert a tots aquells agents que els hi pugui interessar treballar per reduir els circuits de comercialització, en aquest cas, no pretén adreçar-se a ciutadans a nivell individual, sinó als i les pageses i elaboradores de la zona perquè puguin centralitzar els seus productes i fer una distribució sostenible cap a restaurants, escoles, botigues, grups de consum o altres col·lectivitats. L'engegada d'aquest projecte ha generat la creació de diferents grups de treball, assolint la intercooperació dels agents que formen part dels canals de comercialització (Productores i elaboradores-Distribuidores-Consumidors).

singularitats

- 1 Gran diversitat interna dels agents implicats (dimensió, activitat econòmica, etc.)
- 2 Bossa d'hores com a mecanisme d'incorporació de nous projectes

3

En procés d'obertura que busca implementar una presa de decisions molt més democràtica

enxarxament + sostenibilitat

El projecte s'enxarxa al territori amb la recerca i vinculació d'iniciatives existents a Collserola, aquestes, estan incloses dins dels diferents grups de treball que es troben mensualment. Per un costat, està el Grup de treball de Central de Compres que engloba a entitats impulsores del procés, a la vegada, incorporen les veus dels altres grups de treball, de les quals se'ns valora el sentir, les necessitats i s'hi recolza per les diferents experteses. Seguidament, es troben els altres tres grups de treball, Producció agroecològica, Mobilitat i distribució sostenible i Consum Conscient, aquests espais de treball pretenen donar resposta a les necessitats de

la central de compres pensant i dissenyant col·lectivament l'espai. S'ajunten productores agroecològiques, elaboradores, agents de distribució i consumidores del territori, amb una entitat estratègica que colidra cada grup de treball amb suport de l'equip tècnic de la Comunalitat. Per poder fer possible el projecte s'han intentat cercar altres recursos, de fet, s'ha aconseguit l'ajut del programa L'Empenta de la Federació de Cooperatives de Treball i amb el qual s'instal·larà la cambra frigorífica dins del local. També compten amb equip tècnic de la diversitat d'entitats que formen part dels grups de treball, qui, tenen experiència en la dinamització i en la facilitació de processos comunitaris.

replicabilitat + escalabilitat

Actualment, la distribució i comercialització del Tomàquet Mandó és la primera passa de La Transformadora de Collserola per esdevenir una central de compres que agrupa els tres eixos estratègics del projecte: Producció agroecològica, distribució sostenible i inclusiva i el consum conscient. Aquesta experiència ens permetrà detectar possibles millores perquè la central de compres comenci a créixer i distribueixi més d'un producte. Creiem en el potencial de la iniciativa i comptem amb diferents entitats que estan participant de manera activa en el disseny de la Central de Compres perquè tenen especial interès en la compra de producte agroecològic de La Transformadora de Collserola. Són diverses les condicions de partida necessàries per a poder engegar un projecte similar, primerament, s'ha

de detectar el gruix de productores i elaboradores existent al territori, treballar el valor afegit de la intercooperació i no de la competència, paral·lelament, s'ha d'establir contacte amb potencials consumidors de la central de compres: Grups de consum, restaurants, botigues, menjadors, altres col·lectivitats... Detectar necessitats i estudiar de quina manera es podria donar resposta a aquestes i treballar per aconseguir fer una distribució conjunta. Existeixen diverses iniciatives al territori que ja han fet projectes similars i ser sostenibles en el temps, Ekoaldea Navarra, Vallaecolid i altres agrupacions que treballen per dinamitzar i acompanyar a diferents agents per assolir sistemes alimentaris territorials coordinats, com GIASAT.

CIRCUIT D'ART SANT FELIU

cultura | Sant Feliu de Llobregat

@circuitdartsantfeliu

què és? + orígens

Un grup de persones vinculades a l'art, amb la col·laboració de Comunalitats Urbanes de Sant Feliu de Llobregat, s'han organitzat per a oferir en més de 25 espais públics i privats (comerços, sales de cultura, tallers privats, garatges particulars, empreses i centres cívics...) un circuit d'art obert a tota la ciutadania durant dues setmanes, en diferents disciplines: fotografia, pintura, escultura, audiovisual i gràfica.

Durant aquests 14 dies, la ciutadania va recórrer Sant Feliu de Llobregat, visitant i descobrint els diversos espais amb obres de més de 30 artistes santfeliuencs.

La iniciativa, impulsada per l'activista, comerciant i

artista crític reflexiu @roger_romagosa, ha agrupat més de 30 artistes santfeliuencs els quals s'han organitzat per a aconseguir oferir a tothom cultura i art de forma generosa, altruista, cadascú aportant el seu granet de sorra, mitjançant la seva habilitat i voluntat.

La ruta per diferents espais, alguns artísticament emblemàtics de Sant Feliu i altres de nous i inversemblants, ha fet visible l'art que es fa a la ciutat i l'ha fet accessible a tothom, promocionant artistes locals emergents, democratitzant l'art de proximitat i fomentant l'accés i la promoció de la cultura local.

governança

La comunitat del projecte són artistes locals, nascuts o residents a Sant Feliu de Llobregat que s'organitzen per dur a terme el circuit.

Va adreçat a tota la ciutadania.

El retorn esdevé sobretot en una major coneixença de l'art local, d'espais locals, d'artistes locals, de comerços, de galeries, d'exposicions i de retruc possibles compres posteriors en aquests espais, o encàrrecs i vendes d'obres dels artistes.

A partir de projectes comunitaris s'ha generat economia local.

Entre elles/els s'han ajudat perquè

tot pugui estar a punt per a la inauguració, en fer fotos, en fer difusió dels uns i dels altres, en compartir entre tots el nou perfil del circuit, el mapa, en penjar les obres per les parets dels espais... S'ha creat una xarxa que va generar tanta positivitat i bona energia que volen tornar-ho a repetir.

Es repartien tasques i la Comunalitat els hi ha donat suport a nivell gràfic, quant a comunicació i difusió, i per la inauguració on es va dur a terme a la seu de la comunalitat que és a l'espai de la Nau de MTK Space.

singularitats

1 BONA DISPOSICIÓ de tothom PER A TOT

2 Boca-orella entre el teixit associatiu

3 Predisposició de la persona impulsora

enxarxament + sostenibilitat

El municipi de Sant Feliu està farcit d'artistes de diferents disciplines, artistes locals i no grans expositors; aquesta iniciativa els ha donat més autoconfiança, valor i ganes per a dur a terme altres projectes artístics.

La proposta els va donar empena des del principi, i entre totes i tots s'han anat motivant per a formar-hi part. Fins i tot alguns s'han quedat fora per manca de temps i ens han demanat de com participar de la següent.

S'ha col·laborat amb entitats, empreses, comerços, etc., i

s'ha comptat amb el suport del veïnat i de l'Ajuntament.

S'ha tingut un petit suport econòmic de la Comunalitat; autogeneració d'ingressos per barra amb beguda pel dia de la inauguració, i la contribució que voluntàriament cada membre volia aportar.

replicabilitat + escalabilitat

Per descomptat que té replicabilitat. Només calen voluntats i algú amb empena i coneixement del territori que ho lideri un xic més. Contactes, visites, parlar, conversar, una mica de temps, bona predisposició i ganes de donar-se suport mutu.

Aquest enxarxament acaba de començar, la idea és que perduri, i que no només hi hagi un circuit i

visites d'obres d'art sinó que se'n puguin generar més accions, que recolzin el comerç local, el KM0, la cultura local, l'activisme i el sentit autocrític i les reflexions de l'ús dels espais comuns o públics.

COL·LECTIU CREADORES

2N PIS

cultura | centre històric de Valls

@creadores_2npis

què és? + orígens

El projecte sorgeix de dues necessitats detectades en l'Assemblea de la Comunalitat: la primera és que hi hagi un espai de trobada entre diferents artistes i creadores de la ciutat; i la segona sobre la inexistència d'un espai físic de creació en el que convivin diferents disciplines. Per tal d'iniciar el projecte, el Casal Popular la Turba fa una cessió d'ús d'una part del seu espai per al col·lectiu que en pugui sorgir i, per altra part, es fa una primera assemblea d'entitats i persones

individuals de l'àmbit de la creació. Aquesta primera assemblea la segueixen diferents reunions de les quals sorgeix el grup motor, que durant uns mesos fa l'adequació de l'espai perquè sigui apta per la creació i que s'acaba constituint com a col·lectiu. El col·lectiu Creadores 2n Pis dona resposta a les necessitats detectades a través de l'autoorganització d'un espai no professionalitzat i que surt dels circuits mercantilistes de l'art, així com que pretén tenir impacte en la resta de població i de l'entorn.

governança

La comunitat del projecte són aquelles creadores i artistes que han conformat el grup motor. El formen persones de disciplines molt diverses que fan ús de l'espai segons necessitat. Així i tot, no és un espai tancat, sinó que està obert a altres persones que puguin estar interessades. A part de ser un espai de treball i de creació, tant individual com col·lectiva, també és un espai comunitari que pot servir a nivell expositiu i per a fer tallers i sessions obertes al públic en general. Així mateix, el col·lectiu de creadores del 2n Pis, forma part del Casal Popular la Turba, que ja té altres projectes culturals i comunitaris, que ara s'interrelacionen amb les artistes per tal de generar sinergies

entre projectes. El col·lectiu també forma part de la Comunalitat i s'estan establint vincles amb l'Associació de Veïns del Barri Antic (barri on està situat l'espai) per tal de poder fer intervencions artístiques en diferents punts del barri. El grup de persones que formen part del projecte no es coneixien prèviament, ni tampoc hi havia cap espai de trobada entre creadores de la ciutat per a compartir necessitats i/o recursos. El fet de tenir aquest espai tant físic com de trobada, ha permès establir vincles entre les persones que en formen part, trobar solucions conjuntes a necessitats compartides, a què en surtin projectes conjunts i intercanvi de coneixements.

singularitats

- 1 Autoorganització
- 2 Horizontalitat
- 3 Assembleari

enxarxament + sostenibilitat

El col·lectiu de Creadores del 2n Pis és un col·lectiu arrelat al Centre Històric de Valls, un barri amb situació de vulnerabilitat, tant social com econòmica, i que té per objectiu la transformació social a través de l'art i de la creació, així com impactar en l'entorn a través de les disciplines artístiques, ja sigui mitjançant tallers com intervencions artístiques. És per això, que és cabdal establir vincles amb altres entitats que treballen en el barri, com ja ha fet amb el Casal Popular La Turba, i com s'està fent amb l'Associació de

Veïns del Barri Antic. Pel que fa als recursos econòmics que han sigut necessaris per iniciar el projecte, hi ha hagut aportacions pròpies dels integrants del col·lectiu i la presentació a una subvenció, tenint en compte que l'espai físic va ser una cessió de l'espai inutilitzat del Casal Popular del Turba. Pel que fa als recursos materials necessaris van ser sobretot mitjançant donacions i l'aportació dels propis integrants del col·lectiu així com els recursos humans també van ser els propis membres del col·lectiu.

replicabilitat + escalabilitat

La capacitat de replicar aquest projecte és bastant alta, ja que depèn molt de la voluntat i de predisposició de les mateixes creadores i artistes de formar part d'un col·lectiu que tingui vocació de transformació social, i que creiem que existeixen en tots els territoris. La part més complicada és la creació d'un espai físic, però també creiem que no és imprescindible i que,

per tant, generar un espai de trobada entre artistes ja pot ser molt útil, i en poden sorgir projectes interessants.

COMUCLETA: TALLER COMUNITARI DE REPARACIÓ DE BICIS

mobilitat

|

Salt

ateneusalt.cat/ca/entitats/l/1008-taller-bici-collectiu

què és? + orígens

El taller comunitari de reparació de bicicletes va néixer l'octubre del 2018 arran de la motivació de tres persones participants de l'Ateneu Popular de Salt que ho van plantejar a l'assemblea i aquesta ho va aprovar, ja que es disposava de la sala Tallers i es va considerar un projecte comunitari i d'ajuda mútua molt adient, perquè l'ús de la bicicleta com a transport és molt usat entre la població saltenca. Després d'una campanya col·lectiva d'adequació de la sala i de recollida de material, tres persones adultes voluntàries van començar a obrir els dimarts.

La Comucleta és un projecte integral on petits i grans comparteixen experiències al voltant de l'univers de la bicicleta, des d'on es promouen cursos de mecànica, cursos de conducció i circulació (en col·laboració amb 1 bici +) i es fomenta la cultura ciclista. A més, és un espai de trobada on compartir coneixements amb altra gent que també

té les mateixes inquietuds. L'activitat és autogestionada, gratuïta i oberta i amb l'acompanyament d'una persona adulta amb coneixements tècnics. És oberta a tota la ciutadania els dimarts de 17h a 20h a la sala Tallers de l'Ateneu Popular de Salt.

Els valors que defineixen la Comucleta, segons les persones que participen de l'espai, són:

Autogestió: m'ho faig jo, conec la meva bici. És un projecte de voluntariat.

Ajuda mútua: un taller amb eines i coneixement compartit, per aprendre i ensenyar.

Decreixement: reparació, reutilització i artesanía perquè els recursos són finits.

Feminista: empoderar i canviar la masculinització de la mecànica.

Antiracista: som de Salt i estem fartes de rebre discriminació.

governança

És un projecte intergeneracional que promou l'ajuda mútua i l'aprenentatge cooperatiu. La Comucleta ha esdevingut un espai referent a Salt en promoure l'activisme en l'ús de la bicicleta com a transport

urbà, fer pedagogia sobre com tractar l'assetjament dels cotxes cap als ciclistes, fer tallers de seguretat viària per ciclistes, etc. Alhora, dins el mateix taller dels dimarts, es generen constantment dinàmiques d'ajuda i suport mutu.

singularitats

1 Autogestió

3 Corresponsabilitat

2 Ajuda mútua, aprenentatge compartit

enxarxament + sostenibilitat

El projecte Comucleta s'enxarxa i col·labora amb els centres educatius de Salt i Girona, amb espais de lleure no formals i amb diferents entitats dedicades a promoure l'ús de la bicicleta a Salt i a altres territoris de Catalunya i Espanya. També s'han iniciat converses amb el Casal de Gent Gran de Salt per organitzar passejades en tricicle amb persones grans, combatent així el sentiment d'aïllament social.

De moment la sostenibilitat econòmica de la Comucleta depèn de l'obtenció de subvencions gestionades des de la Federació d'Entitats, tot i així, des de Comunalitats s'està fent un acompanyament perquè acabi esdevenint una

associació gestioni per si sola els diferents projectes i tallers vinculats. El projecte compta amb diferents persones voluntàries que participen en el taller comunitari, així com amb dues persones que tenen la titulació d'instructors en ciclisme urbà.

L'equip dinamitzador de la Comucleta també ha realitzat alguns cursos de mecànica que els han remunerat i que ha permès comprar material pel taller.

replicabilitat + escalabilitat

El taller comunitari de reparació de bicicletes és replicable a altres territoris, especialment aquells que siguin susceptibles a la promoció de l'ús de la bicicleta com a transport. Per engegar un projecte es necessiten mínim dues persones que siguin coneixedores de la mecànica integral de les bicicletes, estiguin motivades per a crear i tirar endavant el taller i que tinguin habilitats comunicatives assertives. També cal disposar d'un espai físic, suficientment gran, per a poder-lo acollir, ja que necessita disposar de bancs de treball i espai d'emmagatzematge d'eines, bicicletes i material (del qual caldrà una inversió inicial).

Recomanem que des dels inicis, mínim dues persones siguin les dinamitzadores per tal de repartir el poder de coneixement i de gestió del taller. Per a començar a enfocar el finançament és important vincular-se amb entitats del territori que creguin en la promoció de l'ús d'aquest vehicle. És vital crear aliances amb entitats d'inserció laboral (tenir un vehicle per a l'obtenció d'algunes feines és important), amb escoles i amb petites botigues de reparació de bicicletes de la zona, que puguin contribuir amb les peces i el material.

COORDINADORA D'AGENTS CULTURALS

cultura comunitària | Districte Sant Andreu (BCN)

què és? + orígens

Arrel d'una primera trobada amb els tècnics d'equipaments culturals considerats, béns comuns del Districte, per presentar el projecte i la metodologia d'automapatge, va sorgir l'impuls d'una coordinadora que donés resposta a les necessitats de coordinar-se per a facilitar-se la feina i projectar l'impacte social dels béns comuns amb major eficàcia. Mitjançant projectes concrets que donen resposta a necessitats concretes detectades, la coordinadora impulsa

i potencia l'impacte de la programació i gestió cultural comunitària, visibilitzant el valor d'autoorganitzar-se per a generar una programació cultural de qualitat. Funciona com una coordinadora d'entitats, on un equip tècnic (de ProperESS) dona forma a les idees cogenerades per donar resposta a les necessitats compartides.

governança

El projecte es dirigeix a tècniques treballadores d'equipaments culturals gestionats de forma comunitària en primera instància; i a totes les entitats gestores dels equipaments en segon grau. Més enllà del projecte, la coordinadora esdevé per a impulsar i facilitar l'impacte de les accions de cada equipament; en darrer terme, es genera un impacte territorial de generació d'activitat cultural

de major qualitat. Les trobades habituals, mínim un cop al mes, són entre els participants del projecte i serveixen per a impulsar les diferents activitats concretes que volen reforçar el suport mutu i amplificar l'impacte.

singularitats

- 1 Horitzontalitat
- 2 Anar més enllà de les pràctiques dels equipaments

- 3 Equip tècnic encarregat d'executar i donar forma als projectes concrets que donen resposta a les necessitats col·lectives

enxarxament + sostenibilitat

S'hi coordinen les persones tècniques que desenvolupen i impulsen projectes culturals i d'acció comunitària del Districte. Cada persona que forma part de la coordinadora porta a les seves entitats o col·lectius les tasques i accions de la coordinadora. Aquesta coordinadora es relaciona amb les entitats i col·lectius però també amb l'administració. Per ara s'estan posant hores de treball tant des de ProperESS com des dels altres espais.

replicabilitat + escalabilitat

REPLICABILITAT: definir un espai i unes hores de trobada entre agents culturals del territori.

ESCALABILITAT: la coordinadora ha anat expandint-se per altres barris del districte, ara mateix ajunta participants de la Sagrera, Bon Pastor, Baró de Viver, Sant Andreu, Congrés, TrinitatNova

CUINA DE BARRI

Sobirania alimentària / Cures

El prat de Llobregat

què és? + orígens

Aquest projecte l'impulsen l'associació GATS i la Comunalitat Benviure, gràcies a la vinculació de GATS amb Foodtopia i Cuina de Barri del Cabanyal (València). Respon a la necessitat que tenim totes d'una alimentació sobirana, saludable i sostenible. El projecte ha estat possible gràcies al fet que GATS ha posat a disposició de la comunitat els recursos materials i humans necessaris per activar el projecte, i amb l'acompanyament de la Comunalitat, s'ha generat

la comunitat necessària per sostenir-lo. A través de la mancomunació del procés de compra i elaboració dels aliments, aconseguim abaratir costos, reduir la petjada ecològica, generar una comunitat implicada i resiliència, i assegurar-nos un àpat diari amb productes de proximitat, saludables i sostenibles a un preu just, tant pels productors com pel grup de consum. Les participants paguen una quota mensual, i venen a la Cuina de Barri a recollir el seu àpat diari amb el seu tupper o carmanyola.

governança

El projecte va dirigit a totes les persones que hi vulguin participar, tenint en compte que pel bon funcionament del projecte, actualment pot assumir 120 participants, tot i que en el futur aquest nombre pot ser ampliable. El projecte està en fase de proves i de moment la governança l'exerceix el cercle format per les entitats impulsores, que aporten els mitjans de producció i la força de treball. Per altra banda, tenim l'assemblea de la comunitat de Cuina de

Barri, que de moment s'ha trobat en una ocasió per valorar el procés de prova i fer propostes de millora. A banda de cobrir la necessitat bàsica de l'alimentació, el projecte està fomentant la cultura de l'ajuda mútua i els béns comuns, en demostrar que a través de la generació de comunitats que mancomunem necessitats i recursos, ens resulta molt més senzill, assolible i satisfactori donar-hi resposta.

singularitat:

Col·laboració entre entitats del territori, administració local i la pròpia comunitat

enxarxament + sostenibilitat

El projecte enxarxa les entitats locals que l'impulsen, amb l'administració local que col·labora cedint un espai on dur-lo a terme, i amb un col·lectiu d'agricultors del Prat de Llobregat, també impulsat des de la Comunalitat, i que subministra el producte local i de temporada a la cuina de barri, a un preu just per a tots. En el projecte també pren rellevància la comunitat de Cuina de Barri com a agent indispensable per la seva existència, ja que tots i totes hem

hagut de transformar la nostra visió sobre el procés d'adquisició i elaboració d'aliments, comprenent que Cuina de Barri no és un punt de venda d'aliments, sinó un projecte compartit on tots i totes compartim part de la responsabilitat.

replicabilitat + escalabilitat

Aquest projecte és totalment escalable i replicable en altres territoris, tenint en compte les casuístiques pròpies en cada cas. Nosaltres l'hem replicat inspirant-nos en la Cuina de Barri del Cabanyal, qui ens ha ofert inspiració i formació, i gràcies a Foodtopia i GATS, que ens ha subministrat la maquinària necessària per a desenvolupar-lo. El projecte es pot replicar seguint

les pautes que hem fet servir al Prat, però la mancomunació de les compres i cuinat dels aliments pot prendre moltes formes diferents. El més necessari és comptar amb una comunitat o un grup impulsor que cregui en el projecte i pugui donar-li l'impuls inicial necessari. En el nostre cas, després d'això, el projecte té els suficients punts forts per a fer-se gran per si mateix.

DINAMITZACIÓ XARXA COMERÇ I PERSONES AUTÒNOMES DEL POBLE-SEC

comerç de proximitat i serveis | Poble-sec (BCN)

què és? + orígens

Dona continuïtat i desenvolupa els objectius de la Comunitat Urbana del Poble-sec: enfortir i generar béns comuns relacionals que afavoreixin projectes i relacions d'ajuda mútua que permetin millorar i fer créixer l'activitat econòmica i la qualitat de vida de les persones treballadores del barri del Poble-sec. Concretament, respon a la línia d'intercooperació entre les entitats de l'ESS, el comerç de proximitat i els treballadors/ores autònoms socialment responsables. Amb aquesta finalitat, s'han proposat algunes accions als comerços de proximitat i persones autònomes del barri: creació d'una xarxa de suport mutu (del barri) de persones que treballen per compte propi, interessades en temes de responsabilitat social i ambiental. Creació col·laborativa d'un decàleg de pràctiques social i ambientalment responsables de persones autònomes del barri. Aquest decàleg pot servir per visibilitzar les pràctiques responsables que ja estan portant a terme o per pensar quines voldrien posar en pràctica. Assessorament personalitzat i

gratuït per visibilitzar i dur a terme aquestes pràctiques en el seu dia a dia. Crear possibilitats dins de la xarxa per a l'intercanvi de recursos i serveis, intercanvi d'experiències... suport mutu. Fer part d'un catàleg de persones autònomes social i ambientalment responsables, que es distribuirà entre el veïnat. Fer part d'un circuit intern de difusió i consum de productes i serveis entre persones autònomes, comerços de proximitat del barri i persones vinculades a la Comunitat. Aquestes propostes donen resposta a les inquietuds respecte a la responsabilitat social i ambiental de les persones autònomes afins als valors de l'ESS. S'han fet propostes en la mateixa línia als comerços de proximitat, amb algunes diferències pròpies dels comerços. El funcionament de les xarxes i la comunicació és principalment virtual a través de grups de whatsapp, per facilitar la comunicació entre totes.

governança

Està adreçat a persones que treballen de manera autònoma i a comerços de proximitat de tota mena. Amb aquest projecte s'està visibilitzant la implicació dels comerços i persones autònomes en la comunitat i amb valors de sostenibilitat ambiental, i es dona valor afegit als comerços i al treball de les persones professionals que incorporen el consum responsable i la

responsabilitat social al seu negoci. S'ha creat una xarxa de suport mutu de persones autònomes sensibles als valors de responsabilitat social i ambiental, i una xarxa de comerços afins als valors del consum responsable.

singularitats

- 1 Grup de whatsapp de comerços per relacionar-se i prendre decisions entre totes.
- 2 Grup de whatsapp de persones autònomes per relacionar-se i prendre decisions entre totes.

3

Es parteix d'unes propostes fetes per la Comunitat, però estan totalment obertes a propostes dels propis participants del projecte (comerciants i autònomes)

enxarxament + sostenibilitat

El projecte treballa directament amb el teixit comercial del territori, tenen comunicació directa amb entitats d'economia social i solidària de la Comunitat i amb altres entitat i equipaments del barri, a través de la persona coordinadora de l'eix. Disposem dels recursos destinats per part de la Comunitat Urbana del Poble-sec a l'Eix de comerç de proximitat i serveis, i amb el suport i el temps dedicat pels mateixos comerciants i persones autònomes.

El projecte es basa en crear vincles amb el comerç de proximitat i les entitats de l'ESS i entre els comerciants i les persones que treballen de manera autònoma. Aquests vincles han de generar-se a partir dels interessos i valors compartits, com poden ser els de responsabilitat social i ambiental. Qualsevol comunitat que vulgui impulsar aquest valors pot replicar el projecte, ja que podrien ser valors comuns a tots els territoris. Les condicions de partida requereixen l'existència en el territori d'alguna entitat treballi

en termes de responsabilitat social i ambiental i disposar de recursos econòmics suficients perquè es pugui impulsar la generació de vincles entre comerços i persones autònomes afins al valors esmentats, així com el sentiment de pertinença a la comunitat. Hi ha una primera fase de generació de vincles entre les entitats, el comerços i les persones autònomes que és una de les accions més importants i base del projecte, juntament amb el diagnòstic de necessitats dels comerços i persones autònomes.

replicabilitat + escalabilitat

ELEMENTS QUE DETERMINEN LA NOSTRA PERTINENÇA A LA COMUNITAT I EL PAPER QUE HI TENEN ELS DOLS

acompanyament en perspectiva de gènere | Güell (Girona)

què és? + orígens

Sorgeix del treball que des de l'entitat ASOCOLGI fan en el servei d'acollida i les sessions del Café y Salud. Dues portes d'entrada a la detecció de necessitats i riscos per una convivència sana des de relacions reals. Els barris de Santa Eugènia, Sant Narcís i Can Gibert es caracteritzen per ser d'estrat popular amb una alta diversitat de procedències. El que es vol crear és un prototipus de guia que permeti acompanyar els processos per a potenciar una convivència des del respecte. S'està en procés de treballar de manera participada i cocreativa. La

metodologia busca superar els marcs ideològics i racionals per permetre que aflorin les pors i les emocions més profundes. Això ens està permetent accedir a moltes informacions que d'altra manera no troben espai per visibilitzar-se. Afavorir l'aflorament d'allò profund, permet treballar amb elements que poden ser catalitzadors de canvi. Es tracta d'un treball de procés i, per tant hi ha moltes coses encara per resoldre i cristal·litzar.

governança

El projecte es treballa i crea des de les mateixes comunitats que conformen l'ecosistema social del Güell. L'objectiu és crear eines que contemplin allò que comporta ser part de la comunitat, tant les renúncies com els guanys, a diferents nivells. Trobar els espais de connexió per viure i treballar des dels processos.

Es va iniciar amb un seminari al febrer. D'allà es va crear un GM que es reuneix setmanalment i un Grup Ampliat. El Grup Ampliat s'ha creat a partir d'entrevistes qualitatives i tenint en compte una composició que reculli la diversitat social dels barris en qüestió (administració, persones organitzades, persones

no organitzades, persones novingudes, persones que acullen/Reben) Al juliol fem el 3r taller i farem l'anàlisi de les dades finals sorgides. Cada taller es prepara a partir de les informacions recollides en el taller anterior. Per tant, és un treball de procés. El retorn a nivell local és garantir un barri amb relacions des del respecte mutu, la capacitat d'aliança per enfortir una cohesió des de les complexitats inherents. D'alguna manera, treballar aquests elements des d'allò profund servirà per detectar punts de palanca contra avenç de resistències i conflictes que poden derivar en conductes xenòfobes.

singularitats

1 Diversitat i transversalitat d'actors

2 Creativa i dinàmica

3 Espais oberts

enxarxament + sostenibilitat

El projecte s'entén en relació amb altres espais, tant locals, com les xarxes de benestar o els serveis d'acollida per les persones migrades, com amb altres grups/espais que treballen el dol migratori, el racisme i els drets a nivell de ciutat o terres gironines (Ateneu Cooperatiu). En el projecte, que es una iniciativa completament autònoma originada per l'entitat del barri, ha buscat actors procedents d'altres espais com ICS, Ajuntament Girona a banda d'altres entitats

i espais comunitaris del barri i la ciutat. De moment s'han emprat pocs recursos, i han estat en el marc de la comunalitat. El procés és molt incipient i a mitjà termini es contempla que pugui ser autosuficient.

replicabilitat + escalabilitat

Un dels valors afegits del projecte és que l'impuls una associació de persones migrades amb una mirada posada en la corresponsabilitat. La hipòtesi de treball és que el dol migratori no és només cosa de les persones migrades, sinó que té punts de connexió i impacta sobre diferents espais. Això vol dir que cal treballar-ho, forçosament, des de la transversalitat. En aquest sentit, el potencial de replicabilitat és evident, així com també escalable. Després dels primers mesos de feina hi ha dues vies de replicabilitat i escalabilitat: (1) el treball des de la metodologia, que

en ell mateix és un procés que es viu en el si de les comunitats i (2) els resultats i reflexions sorgits del procés, que podran ser de molta utilitat a altres espais i territoris, perquè contindran elements que ressonaran. Per engegar-ho cal tenir alguns agents al territori amb interès per la temàtica i l'impuls d'un treball de procés. A partir d'aquí, la mateixa metodologia demanda fer reflexió constant i anar creant de forma col·lectiva la mostra que ha de tenir el grup ampliat, la pregunta què es vol respondre, la definició del procés que es vol treballar, etc.

FESTIVAL D'ARTS EN VIU

L'ENRE9

cultura | Lleida: La Mariola, Blocs Joan Carles i Turó de Gardeny

festivalenre9.com

què és? + orígens

La comunitat del projecte és la zona 09 de Lleida (Mariola, Blocs Joan Carles i Turó de Gardeny) i va dirigit a tota la població. Amb el festival es vol contribuir a dinamitzar la zona perquè hi passin coses engrescadores i motivadores, posar en valor la diversitat i interculturalitat de la seva gent, i apropar a tothom la cultura i les arts escèniques, així com procurar que la resta de veïns i veïnes de Lleida s'apropin a la zona 09. Així doncs, es tracta d'un projecte cultural i social per al barri, sense ànim de lucre, amb àmplia dimensió

comunitària i en què està fermament implicat el teixit associatiu i veïnal de la zona. S'estableixen un seguit d'actuacions, acompanyament, dinàmiques, tallers i jornades per tal de procurar assolir progressivament de forma comunitària les fites dins del d'aquest nou projecte d'intercooperació o ajuda mútua procurant, la unió de totes les entitats en l'organització d'un projecte comú.

governança

Volem un projecte transformador al barri que combini les arts escèniques professionals i un teatre de caràcter més social. Que a la Zona9 també hi hagi activitat cultural interessant i de qualitat, tant per la mateixa gent del barri, com per la resta de ciutadans de la ciutat que normalment eviten passar pel barri; alhora que es fomenta la dinamització social, s'enforteixen els col·lectius que hi participen i es treballa per garantir un accés universal al fet cultural. Concretament, doncs, volem: - Afavorir una nova mirada de barri que trenqui amb l'aïllament d'aquest, amb l'increment de persones que acudeixen al barri per a veure espectacles, així com l'exportació de les actuacions resultants dels tallers a altres indrets de la ciutat, millorant així el posicionament del barri respecte del conjunt ciutat i reduint l'estigma social.

- Incorporar nous actors comunitaris a través del teatre i les arts escèniques que mitjançant la seva implicació potenciïn la transformació del barri, des de la perspectiva intercultural.
- Augmentar la participació de les diferents comunitats establertes al barri.
- Millorar l'autoestima comunitària i el sentiment de pertinença al barri.
- Ocupar el temps de lleure dels infants i joves, dones i adults amb activitats ludicocreatives que potencien el benestar emocional.
- Incrementar la vida comunitària i millorar en la receptivitat emocional de la població repercutint en la cura i la millora del barri.
- Fer arribar el teatre i les arts escèniques a la població més vulnerable.
- Valorar la Zona9 com a espai on realitzar programació cultural de qualitat.

singularitats

1 Neix i creix al barri

2 Únic i molt potent

3 Les arrels del projecte les crea la singularitat de les aliances de totes les entitats implicades al mateix territori.

enxarxament + sostenibilitat

La dimensió comunitària és fonamental en el desenvolupament del projecte, és per aquest motiu que hem volgut vincular als col·lectius majoritaris que viuen i treballen al barri per alhora implicar als seus membres i per extensió arribar a la comunitat en general. Hem de tenir en compte que moltes de les entitats que ens hem aplegat a la comissió de cultura fa molt temps que desenvolupem activitats per a la millora dels col·lectius més vulnerables del barri. Per tirar endavant amb la iniciativa, des del Consell de Zona es crea la Comissió de Cultura de la Zona 09 amb la voluntat de convertir el territori en centre de referència cultural a través de diferents activitats culturals que incloquin la diversitat cultural i que afavoreixin la desestigmatització, la

convivència i la cohesió social dins la comunitat. Comptem també amb un gruix de persones voluntàries i la complicitat de Xarxa Solidària de Lleida. Es tracta d'un projecte sense ànim de lucre, amb la direcció artística i gestió de La Baldufa que aporta els seus propis recursos humans i experiència. No obstant això, per tal de poder fer la programació professional, sí que cal tenir el suport institucional i el suport del patrocini privat per tal d'aconseguir diners per a poder pagar la programació i els artistes que faran els tallers. També buscarem col·laboracions en espècies, sobretot en tota la part material com: equips sonors, material fungible per a fer els tallers, decoració escenogràfica i de carrers, etc.

replicabilitat + escalabilitat

Cada comunitat té les seves particularitats, necessitats i potencials, a partir de les quals neixen, creixen i s'acompanyen els projectes que se'n desprenen. El Festival Enre9 és difícilment replicable perquè no es tracta simplement d'organitzar un festival en un barri o territori sinó que la seva essència única és l'aliança de moltes accions pròpies que desencadenen en un festival comunitari. El Festival Enre9 neix de l'epicentre identitari de la Zona 09 i per aquest sentit el fa únic. Això no vol dir que en altres territoris no es pugui

organitzar un festival, una festa o una jornada cultural, però que serà pròpia d'aquell territori. Hi ha massa factors que interactuen quan s'involucren les dimensions social, cultural i comunitària i, per tant, és necessari que cada derivada es consolidi en la seva zona d'acció que és on té el seu sentit.

HISTÒRIES PER LA MEMÒRIA D'UN BARRI FUTUR

Teixit

veïnal

|

Terrassa

barrifutur.org/ca/grup/memoria-oral

què és? + orígens

Conèixer el barri i les històries de les persones que l'habiten. Fem entrevistes a veïns i veïnes per conèixer la seva història i entendre com van ser i com són els barris. Hem plasmat aquests testimonis en una sèrie de fanzins. També des de la mateixa xarxa s'ha treballat en una memòria de l'activisme terrassenc, a partir d'entrevistes a veïnes, activistes i membres de diversos moviments socials de la ciutat. Recuperar la història

d'un barri no és només saber com es va construir a escala urbanística, sinó que també són les històries de solidaritat i convivències de les seves veïnes o la resolució de conflictes per poder continuar sostenint les vides a totes les edats. Aquests relats són lluites i objectius comuns per la millora dels territoris, i també ho són les històries que han estat invisibilitzades.

governança

Creiem que hi ha la necessitat, no només de recollir la documentació històrica de territori, sinó de transformar aquesta acció en una línia de treball al voltant de la memòria oral, la salut mental, les solituds no volgudes i les relacions intergeneracionals. El projecte de Memòria Oral és per totes les veïnes es del barri, i l'objectiu és que sigui un projecte intergeneracional. Compartir amb la gent gran del barri les seves vivències i recuperar la memòria històrica amb les generacions

més joves. Un espai de trobada i cohesió veïnal, i establir confiança entre veïnes. També un espai per compartir lluites de moviments socials en diferents èpoques, i com aquestes formen part de les dinàmiques actuals de la ciutat.

singularitats

1 Intergeneracional

2 Participació i escolta activa

enxarxament + sostenibilitat

En aquest projecte participen diferents actors del barri com el Centre d'Estudis Històrics de Terrassa, el Casal Cívic de Sant Pere de Terrassa, l'Associació de Veïnes de Sant Pere, i veïnes del barri. Participar amb el Casal Cívic de Sant Pere i l'AAVV ens permet compartir altaveus per arribar als veïns i veïnes del barri. Gràcies a també a estar en xarxa amb el Casal Popular la Tfanera i l'Ateneu Candela, ens permet

conèixer històries dels moviments socials i persones activistes que porten molt recorregut participant de les lluites socials dels barris.

replicabilitat + escalabilitat

La recuperació de la memòria històrica d'un barri es pot dur a terme visibilitzant la vida i les històries de les persones que han conviscut en aquest territori. Un projecte escalable a altres territoris, ja que a partir del contacte directe i el treball in situ amb la gent del barri es pot replicar. Generar espais d'escolta activa i enxarxar amb les AAVV que fa anys que treballen als

barris. Proposar-se a la gent gran i generar també interès en les generacions més joves de com era abans el barri que habiten.

ITINERARIS: ADEQUACIÓ I SENYALITZACIÓ DELS CAMINS DE CALAFELL

Cultura, salut | Calafell

comunalitatcalafell.org/projete/coneguem-el-nostre-patrimoni/

què és? + orígens

El projecte neix dins de l'actuació "Coneguem el nostre patrimoni. Itineraris" i recull la voluntat compartida de moltes concidatanes de senyalitzar i habilitar part d'aquests espais per tal d'oferir a la població un complement informatiu addicional. Així, no només es planteja crear panells de senyalització de direcció, distància i temps de recorregut, sinó també cartells informatius per a aquells punts que

tinguin un interès històric, botànic i geològic i un suport digital que permeti previsualitzar i seguir les rutes en temps real. També es proposa crear altres itineraris urbans que, seguint diferents temàtiques, incentivin i facilitin la visita dels punts d'interès patrimonial del nostre municipi.

governança

Aquesta proposta recull la voluntat compartida de moltes concidatanes de senyalitzar i habilitar part d'aquests espais per tal d'oferir a la població un complement informatiu addicional. El retorn d'aquest projecte és causat per quatre factors: salut i benestar, sostenibilitat, cultura i cohesió social. Actualment, el projecte en si està dins de les seves primeres passes, i s'està

teixint la xarxa sobre la qual descansarà la seva creació. Però, ja té un primer capítol d'activisme i democràcia: va ser un dels projectes guanyadors (el segon més votat) dins dels pressupostos participatius organitzats a Calafell en 2023.

singularitats

1 Elegit per la ciutadania en els Pressupostos Participatius de 2023

2 Reflecteix una inquietud coneguda no només per part de moltes entitats del municipi, si no també de la ciutadania en general.

3 Afecta a diversos eixos/ àmbits simultàniament, de manera que genera un impacte real sobre la pràctica totalitat de la població de la Comunalitat.

enxarxament + sostenibilitat

Fins al moment actual, el projecte ha comptat tant amb el suport més o menys tàcit de persones i entitats del territori, com del més explícit de les persones que l'han triat en els pressupostos participatius. En el proper estadi, tenim el repte de reunir de forma activa a totes les entitats i persones de la Comunalitat interessades directament en la iniciativa per tal de donar contingut concret als objectius del projecte: tipus d'informació de panells i cartells, definició d'aquells llocs d'interès que ajudaran

a articular la xarxa d'itineraris... Pel que fa als recursos econòmics, en ser un dels projectes guanyadors dels pressupostos participatius municipals de 2023, comptarà amb una dotació de 200.000 euros per a la seva execució, equivalent al pressupost presentat.

replicabilitat + escalabilitat

El projecte és absolutament replicable en altres territoris, i no només en aquells que disposin de grans àrees naturals. Com s'ha vist, "Itineraris" té quatre grans eixos vinculats a la salut i benestar, la cultura, la sostenibilitat i la cohesió social. I això fa que tingui un interès més enllà dels espais naturals. De fet, contemplem que una part dels itineraris puguin ser urbans. Sí que és recomanable que

disposi de pressupost d'execució: per tant, creiem que, en aquelles Comunalitats on es portin a terme pressupostos participatius, pot ser una excel·lent proposta per engrescar a tota la ciutadania. Si no és el cas, caldrà fer una recerca de finançament més convencional, via subvencions o convenis amb administracions o empreses compromeses amb el territori.

L'ECONOMAT DEL BARRI

economia circular | Ripollet, Barri del Pont Vell

@leconomat_delbarri

què és? + orígens

Es proposa com un espai dinamitzador de béns i objectes de la comunitat. Ripollet no és una excepció en el context capitalista actual i la tinença desproporcionada de recursos materials és present a la majoria de les llars. Per altra banda, moltes vegades les persones necessiten objectes que faran servir poc més d'una vegada o una temporada. La roba és també un exemple de bé material que constantment canvia segons les tendències i temporades en la majoria de les persones. En aquesta línia apareixen les biblioteques de coses arreu del món, i també les botigues de roba solidàries, entre moltes altres propostes. L'Economat es pensa com a un recurs que abarqui totes dues línies; la de facilitar la reutilització de roba i la de possibilitar el préstec d'eines i objectes d'ús temporals.

L'entitat que impulsa aquest projecte és el Centre d'Esplai La Gresca. Des que el 1994 es va establir al barri, La Gresca s'ha anat consolidant com a punt de trobada i atenció a les veïnes i veïns del barri de Pont Vell-Tiana i Quatre Cantons de Ripollet i Cerdanyola del Vallès. Atenent tota mena de necessitats socials de la comunitat i tenint en compte que se situa des de fa uns anys al centre cívic del barri, l'esplai també s'ha anat convertint en un punt d'intercanvi de necessitats i materials (llibres, material escolar, estris i eines de la llar, jocs i joguines, i sobretot molta roba). Vinculant aquest potencial de l'entitat amb la comunitat Populus Labora, es proposa un projecte que combina la dinamització comunitària, els béns comuns urbans i l'economia circular.

governança

És un projecte obert a tot el públic en general i la seva comunitat està en constant creixement. En primera instància, aquesta comunitat està conformada per les sòcies i persones actives que hi participen. Són persones del barri que s'involucren en els valors i pràctiques del recurs i que moltes d'elles, projecten una implicació directa a l'Economat a mitjà termini. També, però, la comunitat del projecte és la comunitat física, social i institucional del lloc on es troba, ja que creix en coherència amb ella i és la destinatària directa de tots els seus processos. Pel que fa a l'impacte o retorn social, l'Economat busca promoure els valors i la pràctica de l'economia circular a través de la roba i els objectes. Tanmateix, el projecte dona vida a un espai que feia molts anys

no es feia ús i a la plaça on està ubicat, creant espais d'intercanvi i de xarxa. Especialment, cal destacar la xarxa de persones voluntàries que participen del projecte.

Avui dia l'Economat participa de les xarxes generades per la Comunitat Populus Labora i dels moviments i activitats de barri o municipals en coherència amb la seva activitat.

La xarxa disposa de tres espais de presa de decisions i de gestió.

- El primer espai és la reunió quinzenal d'equip motor
- Reunió trimestral de sòcies col·laboradores
- El tercer espai són les reunions esporàdiques entre entitats per a l'organització i participació en accions comunitàries.

enxarxament + sostenibilitat

Avui en dia la relació d'enxarxament és entre entitats que duen a terme activitats similars o complementàries i amb les que és rellevant la coordinació i treball en equip - L'Ajuntament, la Creu Roja entre d'altres-. No hi ha formada una xarxa en la qual l'Economat tingui sentit encara, més enllà de Populus Labora. Pel que fa a mecanismes d'escolta, s'empra el treball diari amb les persones tant a la Gresca com al mateix Economat, que són testimoni de multitud de revelacions i expressions de necessitat de la comunitat. A banda, s'utilitzen diverses instàncies per a dur a terme petites diagnosi a través de les activitats organitzades o també les xarxes socials. El projecte intercoopera amb agents professionals integrants de les entitats locals: Comunitat Urbana Populus Labora, Centre d'Esplai La Gresca, Creu Roja,

INS Can Mas, Ajuntament de Ripollet, i en procés de fer créixer aquesta xarxa. Pel que fa a la sostenibilitat del projecte, sorgeixen reptes: la coordinació i organització de les voluntàries de base comunitària, i la capacitat de fer circular tots els béns materials que arriben. De fet, les accions estan lligades a les persones que hi participen i totes elles hi estan abocades. Així i tot, la força de les persones i entitats amigues pot variar i desestabilitzar el recurs i la seva sostenibilitat. Els recursos provenen majoritàriament de subvencions de l'administració pública o fundacions privades. Una petita part, arriben de les quotes de les associades. També es compta temporalment amb el local de l'antic celler cooperatiu de la ciutat, cedit per l'Ajuntament de Ripollet fins al febrer de 2024.

replicabilitat + escalabilitat

En el cas que aquest projecte es volgués replicar en altres territoris, l'element clau és detectar la necessitat al territori destinatari. És necessari que se situï en un espai valorat i concorregut i que se'n faci una difusió notable perquè funcioni. Que hi hagi bona relació amb l'administració per a coordinar el tracte dels recursos i residus que es gestionen i que es treballi per a la implicació de la comunitat en el procés i les accions. Cal que les persones destinatàries participin dels processos i siguin convidades a formar-ne part des de l'inici, amb una petita diagnosi contextualment rellevant. Aquest projecte ha sabut donar resposta a la necessitat detectada

contemplant necessitats que les entitats no cobrien de manera individual i es quedaven al descobert, en aquest cas la dinamització comunitària, veïnal i social de béns materials com la roba en perfecte estat o els objectes.

Pel que fa als impactes i resultats esperats s'ha obtingut l'arribada a tot el municipi de l'oportunitat de participar d'una xarxa i recursos que posen al centre l'economia social i circular a través de l'intercanvi i la reutilització. També la sensibilització sobre aquesta temàtica en l'àmbit municipal.

SERVEI INFORMACIÓ, ASSESSORAMENT I ACOMPANYAMENT SOBRE EL DRET A L'HABITATGE

habitatge

Badalona

què és? + orígens

Ja fa 4 anys un grup de veïnes i veïnes de Badalona Sud van organitzar la Plataforma Sant Roc Som Badalona amb la finalitat de treballar per l'autoorganització i el suport mutu pels drets socials i civils de la població, així com per positivitzar la imatge del barri. Com una de les necessitats més importants de la zona era l'accés a un habitatge digne, i en especial, aturar la quantitat de desnonaments que pateix la zona (poden arribar fins a 8 a la setmana) es va acordar impulsar el servei. Aquest, funciona a partir de la demanda del veïnat de la zona Sud i d'altres barris de Badalona. A partir de la demanda, s'informa

de les vies de resposta ja sigui assessorament legal, negociació d'aturar el procés o d'un lloguer social, acompanyament en la gestió documental. D'altra banda, es duu a terme presència física i resistència per aturar el desnonament. Cal destacar que la Plataforma és un moviment autogestionat, independent de qualsevol administració pública. La Plataforma també organitza xerrades i trobades per a informar sobre la legislació serveis i vies per accedir a un habitatge digne. S'està reforçant la Plataforma el marc del projecte de Comunalitat Badalona Sud.

governança

El servei va adreçat al conjunt de la població que es veu afectada per la vulnerabilitat en l'accés a l'habitatge, en especial aquelles que estan en procés de desnonament. L'impacte és enorme, ja que s'aconsegueix aturar desnonaments, es negocien lloguers socials, s'impedeixen talls en subministraments de llum, gas i aigua. S'organitza diàriament un grup de veïnat que s'interposa pacíficament en els actes de desnonament. La Comunalitat ha fet suport en l'autoorganització perquè la Plataforma ha esdevingut una associació sense ànim de lucre, ha formalitzat estatuts, així com la gestió documental i comptable. La Comunalitat ha afavorit que el servei disposi d'un espai propi al Centre Cívic de Sant Roc on s'atenen i es gestionen els casos. S'ha afavorit la coordinació amb Serveis Socials, el CAP de la zona i

altres entitats de la zona com Badalona Capaç, Ateneu Sant Roc, Fundació Pere Closa, entre d'altres. El reforç organitzatiu que ha ofert la Comunalitat ha permès també la capacitació de membres de la Plataforma en la gestió associativa, així com reforçar el component divers de les persones que formen part de la Plataforma, tant en l'àmbit de l'origen cultural, gènere, edat, etc., i també destacar que un nombre significatiu de membres de la Plataforma són afectades per desnonaments que han volgut dedicar temps i esforços a la Plataforma. La Comunalitat també ha fet suport en l'organització d'actes informatius, xerrades, etc., en la consolidació del grup de dones, que va més enllà del tema d'habitatge; incidint en suport mutu i cures; capacitació digital; projecte de banc d'aliments; entre d'altres.

singularitats

1 Horitzontalitat

2 Inclusió

3 Treball en xarxa

enxarxament + sostenibilitat

El servei no podria funcionar sense el treball en xarxa amb el conjunt de recursos del territori, tant els dependents de les administracions públiques com de les entitats. En un inici, es tractava d'una agrupació de persones activistes i no es disposava de recursos econòmics, per la qual cosa, tot havia de ser autofinançat. D'altra banda, tampoc es disposava d'espais per a reunir-se i muntar el servei, per a això, es feia recurs a serveis locals d'entitats i del centre cívic Sant Roc quan era possible. El servei col·labora amb el Consorci Badalona Sud, Serveis socials, Districte, CAP, Oficina Local d'Habitatge,

Punt Omnia, IMPO, així com, amb les entitats que conformen la Comunalitat: Badalona Capaç, Ateneu Sant Roc, Psique, Sindicat de Llogateres,... i d'altres. D'aquí que la incorporació a la Comunalitat ha permès disposar de recursos humans més estables i professionals, finançament per a equipament i materials fungible (el servei genera molta documentació digital i en paper, necessària per a fer tràmits). L'últim pas d'enxarxament ha estat la col·laboració amb SinèrgiaTIC per a generar una base de dades operativa dels casos que ha portat i portarà la Plataforma.

replicabilitat + escalabilitat

Considerem que el Servei d'Informació, Assessorament i Acompanyament sobre Dret a l'Habitatge és replicable a altres territoris perquè l'accés a l'habitatge és un problema estructural de la nostra societat. En concret el Servei de Badalona Sud es pot replicar a altres territoris perquè l'estructura és senzilla. Es fonamenta en un grup motor de veïnes i veïns que han estat afectades per problemes d'accés a l'habitatge (desnonaments, deute hipotecari, discriminació per a trobar lloguer,...) i que decideixen conjuntament

actuar en defensa dels drets i generar alternatives (lloguer social, compartit,...). Per a consolidar la iniciativa i enfortir el moviment, és important la formació i capacitació de les persones que impulsen el Servei, així com l'orientació i acompanyament tècnic en el procés de constitució del grup i del servei.

VICOOP ENERGIA

sobirania   tecnològica | Vic

@vicoopenergia | vicoop.cat

què és? + orígens

Una comunitat energètica local de la ciutat de Vic que va néixer de la mà de les associacions de veïns i veïnes de la ciutat i amb l'acompanyament de l'Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central i la Comunalitat de Vic. Som una cooperativa de consumidores i usuàries sense ànim de lucre que vol produir, distribuir i utilitzar energia de fonts renovables de manera comunitària i responsable. L'objectiu és abandonar l'actual model energètic basat en els combustibles fòssils, la dependència als oligopolis i la producció

a gran escala; i fer-ho reduint-ne el consum i d'una manera respectuosa amb el territori i les persones. Repensem conjuntament el model energètic per a transitar cap a una millor eficiència energètica, l'estalvi i un ús racional de l'energia, la millora de les condicions dels edificis, la mobilitat compartida, la producció local, etc. Volem crear instal·lacions fotovoltaïques de generació compartida i d'autoconsum i explorar altres alternatives renovables. Som també un espai de formació, sensibilització i coneixement compartit.

governança

El projecte, liderat actualment per un grup motor d'unes 12 persones, té intenció d'arribar a totes les persones i col·lectivitats de la ciutat de Vic. Per participar-hi només cal ser-ne soci/a, i ens construïm des de la llibertat i la lliure adhesió de totes aquelles persones, empreses, entitats i projectes que vulguin treballar amb l'objectiu de generar una alternativa d'energia verda. Ens nodrim dels principis cooperatius, de forma que

ens gestionem sota principis democràtics, d'autonomia, de formació i informació, i d'intercooperació. Més enllà de l'activitat pròpia, el projecte està vinculat a la cooperativa de segon grau "Osona Energia Cooperativa" i respon a una estratègia comarcal compartida. Una Comunitat Energètica com la que plantejarem és per si mateixa un espai de suport mutu autoorganitzat per a resoldre necessitats energètiques.

singularitats

1 Grup motor impulsor (més enllà dels òrgans de la cooperativa com el Consell Rector)

2 Diferents nivells de participació (Grup Motor/ Consell Rector, Comissions de Treball, Assemblees de socis/es, canals informatius i altres activitats)

3 Coordinació amb altres projectes similars al territori a través d'Osona Energia Cooperativa

enxarxament + sostenibilitat

Un espai d'enxarxament molt important és la cooperativa de segon nivell Osona Energia Cooperativa. També estem vinculats als altres projectes de l'Economia Social i Solidària de la comarca com la Xarxa Alternat. Col·laborem amb les associacions de veïns/es i també amb alguna institució com l'Ajuntament de Vic. A nivell econòmic estem en una fase molt inicial del projecte, i de

moment hi ha un grup motor format per entre 12 i 15 persones que s'acompanya des de la Comunalitat de Vic.

replicabilitat + escalabilitat

VICOOP Energia ja és per si mateix un projecte replicat del model de Comunitat Energètica Local que s'ha anat desenvolupant a Osona. Creiem que, perquè sigui replicable, són molt importants els recursos de gestió, coordinació, suport en la cerca de finançament, etc. que s'ofereixen des d'Osona Energia Cooperativa. Com a condicions

de partida, cal base social i capital suficient per engegar el projecte en format de cooperativa i coneixements tècnics en l'àmbit de les energies.

XARXA COMUNAL D'OCUPACIÓ

ocupabilitat | Sants (BCN)

comunalitatsants.cat/xaco/

què és? + orígens

El projecte sorgeix de l'observació d'una de les entitats participants de la Comunalitat, la Troca, que treballa amb una gran comunitat de persones vulnerables i amb moltes dificultats per accedir al mercat laboral. Per aquesta raó, es planteja crear una xarxa per agrupar aquestes persones per a crear una borsa d'aturades al barri. A aquesta necessitat se li suma la voluntat de crear estructures comunals que lliguin les entitats del barri (principalment de l'ESS) amb la comunitat. D'aquí sorgeix la idea d'una estructura comunitària, que

posi per davant els criteris socials i així poder modular l'economia local cap a un horitzó de responsabilitat social i relocalització. Una altra de les tasques importants a resoldre es pugui servir per regularitzar a les veïnes a través de detectar ofertes de feina que així ho permetin. La xarxa funciona com una eina comunitària que fa d'intermediació entre oferents i demandants de feina prioritzant els criteris socials per la contractació. A més s'intenta lligar de forma orgànica al màxim d'entitats a canvi d'assessorament en subvencions i ajudes.

governança

La comunitat són les persones que busquen feina i les entitats que necessiten contractar. L'impacte el podríem dividir en dos, segons el tipus de membres de la comunitat. Per un costat, les entitats i cooperatives reforcen els seus equips i agilitzen el seu funcionament, per tant, s'impulsa i reforça un model econòmic que posa al centre les persones. Alhora es fomenta la creació d'estructures comunals com la xarxa com un espai de vinculació entre entitats econòmiques i la

seva comunitat. Per altra banda, a més d'ajudar a accedir al mercat laboral local es busca l'empoderament de les persones que hi participen i la seva formació. El suport mutu és un dels reptes del projecte, perquè fins al moment no hem pogut trobar la manera de generar mecanismes de suport mutu entre les participants i trencar el rol de servei des de les estructures.

singularitats

1 Participació d'entitats que tenen tasques molt diferenciades

2 Diferents espais de treball dins de la comissió

3 Assemblees obertes a totes les membres on es decideix les línies estratègiques que ha de seguir el projecte

enxarxament + sostenibilitat

L'objectiu de la xarxa era ampliar al màxim els seus membres i d'aquesta manera va començar a caminar buscant l'aliança amb el teixit de l'ESS local. Aquest aspecte s'ha assolit i és l'espai de referència per aquests agents econòmics, tot i que no tots s'hi han integrat.

Per altra banda, també s'ha incorporat a la taula socioeconòmica del districte de la ciutat i ha teixit relacions amb els sectors socials com Serveis Socials i BCN Activa.

Per dur a terme la seva tasca hi ha una mitja jornada íntegra dedicada al seu seguiment, un pressupost de 6000 euros per a cada una de les formacions i 4000 euros pels tallers d'empoderament. Dins d'aquests pressupostos, les entitats que el reben formen part de la xarxa i la comissió que gestiona i treballa en el seu dia a dia.

replicabilitat + escalabilitat

Un dels objectius de la nostra xarxa és fomentar la relocalització de l'economia, fer que les persones que viuen en un territori executin la seva activitat econòmica en ella i així la reforcin, fent que les persones facin la seva vida productiva, comunitària i de consum en el mateix lloc on viuen. Però això, ha de seguir un model econòmic que vagi més enllà del nostre barri i que es repliqui a la resta dels barris i entorns. Per

aquesta raó, creiem que replicar aquest projecte el reforça i el dota de sentit. És un projecte que la seva part més estructural es pot replicar i només s'ha de canviar l'enfocament i els actors a qui es vol encarar. Tot i això, és necessari que hi hagi un mínim teixit econòmic que pugui generar ocupació i, alhora, una comunitat que estigui mínimament articulada. Si això no és així s'hauria de començar per aquest costat.

XARXA DE LLOGATERES

sobinaria

residencial

Reus

què és? + orígens

Des de Comunalitat Reus Sud el seu equip tècnic va decidir crear el projecte arran de les primeres xerrades sobre Masoveria Urbana. Vam detectar que a la Coop LLars Familiars les sòcies de la mateixa una vegada havien trobat llar ja no s'integraven en el teixit cooperatiu.

Punt de trobada entre les diferents llogateres.

Valor afegit: crear una nova xarxa de suport mutu al

voltant d'un tema central com l'habitatge

Punt de trobada mensual per compartir experiències i resoldre necessitats col·lectivament i potenciar LLars Familiars.

governança

Comunitat: Llogateres dels habitatges de Llars Familiars, tot i que obert a tothom, també fa de punt de trobada de persones que tenen interès en la temàtica de llogar habitatges

Retorn: persones autoorganitzades per resoldre l'accés de l'habitatge/ Ha generat aliances àmplies al

voltant del punt de trobada mensual que han permès avançar en qüestions de masoveria urbana. Ha vingut gent de fora de Reus interessada en l'experiència i que potser la repliquen en altres territoris.

singularitats

- 1 Que puguin fer-se suport com a llogaters
- 2 Elles mateixes elaboren la guia de llogateres. Obert a altres llogateres que siguin socis
- 3 Creació de whatsapp administrat i creat per membres per fer saber les necessitats

enxarxament + sostenibilitat

Es un projecte que estén les seves arrels per tot el territori i obre les portes als que no siguin socis de la cooperativa per fer-la més plural. Ens donen suport altres actors que estan fent la seva tasca al voltant de la joventut. Un dels actors ajuda a dones joves que als 18 anys han de sortir dels pisos compartits. Una tècnica de la Comunalitat, les persones sòcies de Llars Familiars, el projecte La Masovera com a co-dinamitzador així com recursos de comunicació municipals i propis de la Comunalitat, i els grups de comunicació dels veïns dels barris on es reuneix.

replicabilitat + escalabilitat

El nostre curt camí fins ara recorregut ens dona forces per poder continuar obrint les portes de la nostra xarxa i fer una xarxa més enfortida amb altres agents i altres llogateres. També hem afegit alguns propietaris perquè s'interessin per pertànyer i donar suport a aquesta. Hem treballat amb la Florida, la Titaranya de Valls, La Dinamo de Bcn, el Bloc

de Mataró, la Fundació Sant Josep de Tarragona... interessats en l'experiència i potser replicable tant la xarxa de llogateres com la cooperativa Llars Familiars.

XARXA DE SUPORT VEINAL

LABORATORI DE CUINA

agroecologia, ecofeminismes | La Florida (L'H)

què és? + orígens

La Xarxa de suport veïnal de La Florida vol ser una eina transformadora amb l'objectiu d'organitzar-nos com a ciutadania empoderada i coneixedora dels nostres drets. Després de la crisi sanitària de 2019 la Xarxa veu la necessitat de fer un pas més enllà i inicia un procés comunitari, connectant necessitats i recursos i fomentant la col·laboració amb nous agents. El punt d'informació i trobada de l'Espai Pomezia roman obert tots els matins i és on les persones poden accedir a suport en diferents àrees. És el punt de distribució de la cooperativa de consum d'aliments, fent coincidir el dia de recollida de les cistelles amb el del repartiment d'aliments, sense distincions, desfent-nos de l'estigma associat als qui poden pagar i als qui no poden. Laboratori de cuina és més

que un espai on cuinar, és un espai d'autoformació per compartir experiències i coneixements. Reivindiquem la sobirania alimentària de base: anem al camp a plantar, collir i espigolar verdures ecològiques colze a colze amb la pagesia local; cuinem llavors que creuen fronteres; compartim receptes amb els establiments d'alimentació enxarxats. El valor diferencial és la invitació a l'autoorganització de les persones i és la suma de forces amb altres col·lectius.

governança

El Laboratori de cuina de l'Espai Pomezia aposta per esdevenir un punt de trobada veïnal de referència i acollir altres usos comunitaris alineats amb els nostres plantejaments. Aquest projecte té una clara orientació cap a la comunitat, amb una participació majoritària de dones que realitzen les tasques que sostenen la vida. L'impacte que aquesta iniciativa té al territori de La Florida és positiu, ja que involucra als veïns i veïnes com a protagonistes actius, millorant la seva qualitat de vida i oferint noves possibilitats per enfrontar la vulnerabilitat.

Això significa que no es considera a la gent com a subjectes passius, sinó que són part activa del projecte i contribueixen al seu èxit. A part dels ajuts rebuts per part de l'administració, el projecte també es beneficia dels intercanvis informals, materials o immaterials, que són essencials per gestionar petits deutes amb el comerç de proximitat, establir vincles d'amistat i promoure grups de suport escolar, entre altres coses. Aquesta col·laboració entre els membres de la comunitat i els diferents actors locals és crucial per a l'èxit i la sostenibilitat del projecte.

singularitats

- 1 Posem la vida al centre
- 2 Escoltem i ens escoltem.
- 3 Creativitat

enxarxament + sostenibilitat

Laboratori de cuina té com a punt clau la proximitat i la implicació dels i les participants. Aquest projecte busca no només satisfer la necessitat bàsica d'alimentació, sinó que és un espai col·lectiu i inclusiu on diversos actors socials i econòmics participen activament: I la pagesia de km0 que aporta els seus excedents i socialitza el seu treball agrícola amb la comunitat; els obradors compartits que faciliten el processament d'aquest excedent, aportant valor afegit a la producció agrícola local i promocionant una economia circular i sostenible; les sòcies del grup de consum que aporten

cistelles solidàries i que contribueixen a mostrar una visió comunitària i solidària en l'abastiment dels aliments. L'equip tècnic de la comunitat juga un paper crucial, sostenint el punt de trobada i informació, escoltant i documentant les necessitats de la comunitat, així com connectant amb altres projectes i recursos disponibles, com la iniciativa d'hàbits saludables promoguda des d'entitats del barri. L'Espai Pomezia com a un lloc d'acollida està concebut com un espai obert, polivalent i informal. La seva finalitat és fer que els veïns i veïnes se sentin còmodes, promovent així la participació de la comunitat.

XARXA D'HORTS SOCIALS I COMUNITARIS

sobirania alimentària | Manresa

què és? + orígens

La Xarxa d'Horts Socials i Comunitaris és una proposta de la Comunalitat Urbana de Manresa als diferents horts de la ciutat. Durant les entrevistes de l'etapa de diagnòsi de la Comunalitat es va observar que, tot i haver-hi bastants horts urbans, aquests no es coneixien i molts compartien situacions i reptes similars. En una primera trobada es van fer presentacions i es van

posar en comú els punts forts i febles de cada hort. També es van establir els objectius i la manera de funcionar de la Xarxa, i es van proposar les primeres activitats. Des d'aleshores els horts han compartit més d'una vintena de jornades, ja sigui per descobrir altres horts, per anar a buscar fems o compost, per formar-se o organitzar-se, etc. En resum, per fer més senzill l'acte de cuidar la terra.

governança

La Xarxa va dirigida a les hortolanes i hortolans dels horts socials i comunitaris que en formen part. Aquests ja acostumen a ser espais on la governança és força horitzontal (hi ha tants models com horts en el nostre cas) i acostuma a haver-hi dues o tres persones per hort que es van rotant la tasca de portaveu en les trobades. Aquestes trobades assembleàries són molt enriquidores perquè s'hi reuneixen persones amb molt entusiasme per l'agroecologia

i la comunitat, amb idees i coneixements diferents però complementaris, i en situacions vitals molt diverses. La dinamització de la Xarxa en el seu dia a dia encara la sustenta la Comunalitat, assegurant el traspàs d'informació en totes direccions i creant connexions entre horts i horts, o entre horts i administracions i entitats. Cada cop més, però, la Xarxa es va autogestionant a través de canals de comunicació compartits.

singularitats

1 Horts amb models de governança molt diferents

2 Salt d'escala per assolir objectius més amplis

3 Suport mutu per assolir els objectius quotidians

enxarxament + sostenibilitat

El projecte en si es forma amb espais molt arrelats a Manresa, fortament connectats al dia a dia de la ciutat i del que hi passa a nivell social i econòmic. També en la dinamització de la Xarxa hi trobem entitats claus en el desenvolupament de la ciutat, tant a nivell comunitari com agroecològic, i que són referència per a la ciutadania. La Xarxa col·labora amb actors locals com poden ser pagesos i pageses, entitats agroecològiques com

Terra Viva o L'Era, espais oberts com la Casa de la Culla, Flors Sirera o l'Ateneu La Sèquia, l'Ecoxarxa del Bages, l'Escola Agrària de Manresa, Càritas Manresa, el Consorci per la Gestió de Residus del Bages o l'Ajuntament de Manresa, entre d'altres. A més a més, cada hort té les seves pròpies connexions que a través de la Xarxa resulten més properes per a la resta.

replicabilitat + escalabilitat

Les condicions de partida per a un projecte d'enxarxament entre horts urbans serien evidentment un mínim de dos horts amb capacitat per a dedicar-hi el temps i l'energia suficient. Per tant, en la majoria de ciutats aquest és un projecte replicable. Si en una ciutat no s'hi troba aquest mínim, es pot començar per impulsar un nou hort social o comunitari i veure l'enxarxament com una etapa de futur. En quant a la manera de replicar la Xarxa, no

són necessàries grans inversions econòmiques, simplement escoltar les necessitats dels horts i buscar-hi solucions amb els recursos locals. Si la Xarxa resulta útil la implicació dels horts augmenta, i tot plegat millora progressivament. Com a proposta d'escalabilitat, un conjunt de xarxes d'horts urbans podrien fer front comú per exigir recursos per a la transició agroecològica de les ciutats o contra projectes que atemptin la sobirania alimentària d'aquestes.

XARXA OBERTA DE 9 BARRIS

Drets digitals | Nou Barris (BCN)

què és? + orígens

Es connectaran a la xarxa de fibra òptica comunitària a 20 unitats de convivència que pateixin bretxa digital. El projecte s'impulsa des de la Comunalitat de 9 Barris amb ajuda de l'exo.cat/guifi.net. L'estratègia per a buscar a les persones vulnerables

ha estat el disseny d'uns qüestionaris digitals i impresos i fer-los arribar a través de les entitats dels barris. El valor afegit és la creació d'una comunitat local per a fer sostenible la connectivitat i les seves dinàmiques d'ajuda mútua.

governança

Comunalitat 9 Barris. El projecte va dirigit a persones amb els seus drets digitals vulnerats. Connectar-se a internet genera activitat econòmica des del minut 0. La idea és que aquesta connectivitat ajudi les persones a buscar treball, a comunicar-se amb les

seves famílies i a fer els tràmits necessaris per a la vida en l'urbs. El projecte desenvolupa mètodes perquè es reforci l'acció comunitària entenent internet com un comú urbà i un dret per defecte i no un model de negoci.

singularitats

1 Propietat distribuïda

2 Comuns digitals

3 Associacionisme hacktivista

enxarxament + sostenibilitat

La Xarxa Oberta ja té una tradició a Barcelona. En aquest cas es teixeix en 9 Barris i existeix un grup motor de bretxa digital com a dispositiu d'escolta Col·labora amb les comunitats i cooperatives lligades a la lluita amb la bretxa digital de l'ecosistema de guifi.net de Som Connexió, etc. Els recursos econòmics venen de Comunalitat 9 Barris i de treball voluntari.

replicabilitat + escalabilitat

El projecte es treballa amb els principis bàsics del disseny de tecnologies amb codi obert. Això garanteix l'escalabilitat, la viralitat i la replicabilitat de les accions que s'han proposat. El codi de construcció així com els protocols s'han dissenyat

de manera comunitària i en obert, amb llicències d'aquesta naturalesa, la qual cosa impedeix el monopoli d'aquest coneixement.

XARXA TRANS EBRE

grups de suport mutu | Amposta

què és? + orígens

Des de l'ERA es va veure com una oportunitat el dia de la commemoració de la visibilitat de les persones TRANS, per iniciar un procés d'enxarxament i vincle amb els dispositius SAI del territori, amb els Plans Locals LGTBI dels ajuntaments d'Amposta i de Tortosa, dos documents que recullen clarament a les respectives diagnosis participades com el col·lectiu de persones trans és el més invisibilitzat i estigmatitzat, i en particular a un territori rural com les Terres de l'Ebre. Així mateix aquesta realitat va ser contrastada i refermada amb l'associació LGTEbre, que a part de posar sobre la taula la necessitat per les persones trans del territori de trobar un espai segur de relació i de suport mutu, també van posar damunt la taula la impossibilitat de l'associació d'impulsar un espai d'estes característiques sola. El valor afegit de la proposta és el de donar resposta a la necessitat d'un col·lectiu poblacional molt invisibilitzat en les

nostres societats, i en particular, a les localitats rurals. I el com s'hi ha donat la resposta, posant al centre les persones del col·lectiu, respectant la seva necessitat de discreció, i treballant amb elles el reforçament suficient per poder tirar endavant accions de visibilització i naturalització del col·lectiu a les Terres de l'Ebre. Consisteix en generar espais de trobada, segurs i de confiança adreçats a persones trans, familiars de persones trans i transfriendly per tal de facilitar un espai per compartir experiències, necessitats i oportunitats d'enxarxament. S'han realitzat dues sessions, de les quals s'ha identificat un grup motor de persones trans amb voluntat de dinamitzar un espai de relació adreçat només a persones trans, així com també, treballar en xarxa per promoure accions de visibilització de cada a la celebració del octubre TRANS.

governança

El projecte va destinat a les persones trans, per tal que puguin teixir una xarxa de suport mutu, un espai segur on trobar-se. En el moment en el qual ens trobem, només podem preveure l'impacte i retorn social que generarà. Per una banda, reforça el sentiment de pertinença de les persones trans al territori,

per altra banda visibilitza una realitat molt amagada i cruza de les persones trans en entorns rurals, tot donant-lis suport per tal de poder ser elles mateixes en l'entorn en què viuen. Alhora, un impacte important serà l'autoorganització del col·lectiu trans al territori.

singularitats

- 1 L'existència de 4 persones trans amb predisposició manifesta d'impulsar aquest moviment a Terres de l'Ebre
- 2 La velocitat (2a Trobada) en què s'ha generat la necessitat d'autoorganització (alta connexió amb necessitat real).
- 3 L'escolta activa com a metodologia per a connectar i posar-nos al servei de les persones.

enxarxament + sostenibilitat

Des de l'ERA s'impulsa el Projecte de la mà de la Xarxa SAI de la Generalitat de Catalunya a les Terres de l'Ebre i els SAI's d'Amposta, del CC Baix Ebre i del CC Ribera d'Ebre. A partir d'aquí també s'enxarxa el Projecte amb l'associació LGTEbre. Els mecanismes d'escolta impulsats han estat espais de trobada

informals. Pel que fa als RRHH han estat els de l'ERA i dels tècnics i tècniques dels SAI's . En el moment actual s'ha requerit recursos materials en clau de possibilitar espais de trobada adequats a les necessitats de les persones trans, han estat proveïts per part de l'Ajuntament d'Amposta.

replicabilitat + escalabilitat

Pensem que aquest projecte és replicable ja que la realitat de les persones trans és similar a tot el territori català i els recursos existents i la desconexió en territoris rurals és similar. L'escalabilitat és també factible amb acompanyament de la governança i l'autoorganització. Per a poder engegar un projecte com aquest a una altra comunitat, cal valorar-ho amb els recursos especialitzats

existents, generar un espai per a l'escolta activa per tal d'identificar la necessitat de les persones trans, no la que d'entrada ens pensem que cal cobrir. En relació amb les persones trans, és una realitat altament complexa i cruza. Cal tenir una especial sensibilitat i cura en acompanyar el procés, cal paciència i empatia i un gran respecte dels tempos.

CUINA DE BARRI

Sobirania alimentària
/ Cures

El projecte de Cuina de Barri

què és? + orígens

Un projecte impulsat per l'Associació GATS i la Comunitat de Barri de Sant Joan de Vilatorrada, amb l'objectiu de vincular els GATS amb l'ecosistema de la Cuina de Barri de Catalunya i generar un espai de treball i necessitat per tenir més control sobre l'alimentació i el sistema sanitari. El projecte té com a objectiu principal el desenvolupament de la comunitat de la cuina de barri i la generació

de la comunitat necessària per sostenir-lo. A través de la mancomunitat del procés de compra i elaboració dels aliments, aconseguim aturar costos, reduir la petjada ecològica, generar una comunitat implicada i resilient, i assegurar-nos un àpat diari amb productes de proximitat, saludables i sostenibles a un preu just, tant pels productors com pel grup de consum. Les participants paguen una quota mensual, i venen a la cuina de barri amb el seu àpat diari amb el seu super o carmanyola.

governança

El projecte va dirigit a totes les persones que hi vulguin participar, tenint en compte que pel bon funcionament del projecte, actualment per assolir 120 participants, tot i que en el futur aquest nombre pot ser ampliable. El projecte està en fase de proves i de moment la governança l'exerceix el cercle format per les entitats impulsores, que aporten els mitjans de producció i la força de treball. Per això, el projecte està format per la comunitat de Cuina de

Sant Joan de Vilatorrada i el cercle de treballadors de la cuina de barri. Els participants paguen una quota mensual, i venen a la cuina de barri amb el seu àpat diari amb el seu super o carmanyola.

COMUNALITATS URBANES

economia social

Generalitat de Catalunya
Departament d'Empresa i Treball